

**YMPÄRISTÖN PILAANTUMISEN ENNAKKOVALVONTA
RUOTSISSA**

TAUSTASELVITYS YMPÄRISTÖMINISTERIÖLLE

4.3.2015

Niko Soininen

1 JOHDANTO

Aiempien selvitysten perusteella on nähtävissä, että ympäristölupien määrissä on huomattavia eroja Suomen ja Ruotsin välillä. Suuremmasta väkimäärästä ja maapinta-alasta huolimatta Ruotsin ympäristölupien määrä on huomattavasti Suomea alhaisemmalla tasolla.¹ Asetelma herättää kysymyksiä erityisesti luvantarvekynnysten ja toisaalta käytössä olevien ennakkovalvontainstrumenttien eroavaisuuksien suhteen. Tämän johdosta tässä selvityksessä tarkastellaan, 1) millä tavoin ympäristölupia koskevat luvantarvekynnykset eroavat Suomen ja Ruotsin välillä tarkasteluun valikoiduissa hanketyypeissä ja 2) miltä osin Ruotsissa laajasti käytettävä ilmoitusinstrumentti vastaa kansallista ympäristölupaa.

Luvantarvekriteerien osalta tässä omaksuttu tarkastelutapa keskittyy sääntelyn ominaispiirteiden tarkasteluun. Menetelmällisesti tämä tarkoittaa kansallisessa ympäristönsuojeluasetuksessa (YSA, 713/2014) asetettujen kategoristen luvantarvekriteerien vertaamista Ruotsin vastaaviin kriteereihin. Vaikka molemmissa maissa lupaviranomainen voi edellyttää ympäristölupaa myös vaikutusperusteisesti kategorisesta luokittelusta huolimatta, voivat merkittävät erot numeerisissa luvantarvekynnyksissä eri hanketyyppien osalta auttaa selittämään eroa ympäristölupien määrässä järjestelmien välillä. Koska tarkasteluun ei sisälly lähempää ja laajempaa lupakäytäntöjen empiiristä tarkastelua, tulee vertailuun suhtautua jossain määrin varovaisesti. Yleiskuva luvantarvekriteerien eroista sääntelyn tarkastelulla voidaan kuitenkin antaa.

2 LUVANTARVEKRITEERIEN VERTAILUA RUOTSIN JA SUOMEN VÄLILLÄ

Ruotsin ympäristöoikeudellinen sääntely on keskittynyt vuodesta 1999 alkaen miljöbalkiin (MB, 1998:808). Miljöbalkiin yhdistettiin runsaasti sektorilainsäädäntöä, kuten ympäristönsuojelulaki (miljöskyddslagen, 1969:387), terveydensuojelulaki (hälsoskyddslagen, 1982:1080), laki kemiallisista aineista (lag om kemiska produkter, 1985:426), luonnonvaralaki (lag om hushållning med naturresursser, 1987:12) sekä vesilaki (vattenlag, 1983:291).

---

¹ Ks. *Ekroos – Warsta* 2014, s. 54.

Ympäristöluvan osalta sääntely on keskittynyt lain yleisen osan² ohella 9 lukuun, jossa säädetään ympäristön kannalta vaarallisista toiminnoista.³ MB 9 luvun sääntelyä on täsmennetty edelleen asetuksella ympäristöluvituksesta (MPF, miljöprövningsförelöningen, 2013:251) sekä asetuksella ympäristölle vaarallisista toiminnoista ja terveydensuojelusta (FMH, förelöning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, 1998:899).⁴ MPF sisältää tarkemmat hankekohtaiset määräykset luvantarpeesta. Luettelo ei ole tyhjentävä, sillä MB 9:6a:n nojalla valvontaviranomainen voi velvoittaa hankkeesta vastaavaa hakemaan MB:n mukainen lupa vaikutusperusteisesti siinäkin tilanteessa, ettei MPF:n mukainen hankeluettelo koske kyseistä hanketta.⁵ Tästä näkökulmasta lupakynnys on sidottu toiminnasta aiheutuviin ympäristövaikutuksiin ja MPF:n voidaan nähdä listaavan sellaiset hankkeet, joista väistämättä aiheutuu lupakynnyksen ylittäviä vaikutuksia.

Ympäristönsuojelullinen ennakkovalvontajärjestelmä jakautuu Ruotsissa kolmeen tasoon: A, B ja C. Näistä luokkiin A ja B kuuluvat hankkeet vaativat varsinaisen ympäristöluvan luokan A hankkeiden kuuluessa maa- ja ympäristöoikeuden toimivaltaan ja luokan B hankkeiden kuuluessa lääninhallituksen toimivaltaan (MB 21:1 ja MPF 1:6).⁶ Luokkaan C

---

² Lain yleinen osa (luvut 1–6, erit. 2 luku) koskee kaikkia MB:n nojalla toimivia hankkeita. Tältä osin huomionarvoisia ovat erityisesti MB 2 luvussa ilmaistut yleiset vaatimukset (allmänna hänsynsregler), kuten vaatimus käyttää parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa, vaatimus hankkeen kannalta parhaasta mahdollisesta sijoituspaikasta, vaatimus siitä, etteivät toiminnanharjoittajalle asetetut turvaamistoimenpiteet saa olla suhteettomia suojatoimenpiteistä saatavaan hyötyyn nähden sekä MB 2:9:n mukainen luvanmyöntämisestä. Ks. laajemmin *Michanek – Zetterberg* 2004, s. 253 ja 333–342.

³ Ympäristön kannalta vaaralliseksi toiminnaksi katsotaan 1) jäteveden, kiinteän aineen tai kaasun päästäminen maahan, vesialueelle tai pohjaveteen; 2) maa-alueen, rakennuksen tai laitoksen tai rakennelman käyttäminen siten, että siitä aiheutuu haittaa ihmisen terveydelle tai ympäristölle muusta kuin 1) kohdassa säännelystä toiminnasta tai maaperän, ilman, vesialueen tai pohjaveden pilaantumisen seurauksena sekä 3) maa-alueen, rakennuksen, laitoksen tai rakennelman käyttäminen siten, että siitä aiheutuu melua, tärinää, valoa, ionisoivaa tai ei-ionisoivaa säteilyä tai muuta vastaavaa vaikutusta ja tämä vaikutus aiheuttaa haittaa ympäristölle (MB 9:1). *Darpö* (2001, s. 74) toteaa, että ympäristölle vaarallisen hankkeen määritelmä on erittäin laaja ja kattaa hyvin erilaisia toimintoja suurteollisuudesta maa- ja metsätalouteen sekä yksityisen puutarhanhoitoon.

⁴ FMH-asetuksen tarkoituksena oli siirtää aiemmin lupavelvollisista hankkeista noin 1 350 hanketta ilmoitusvelvollisuuden piiriin, vähentää luvituskustannuksia ja lisätä ympäristöhallinnon tehokkuutta. Selvitysten perusteella todellinen vähenemä oli noin 1 100 hanketta. Lainsäädäntöuudistuksen seurauksena myös ilmoitusvelvollisten hankkeiden määrä väheni 3 300 hankkeella, koska säädösmuutoksen jälkeen suurempi osa hankkeista ei vaatinut ilmoitusta eikä lupaa. Ks. *Naturvårdsverket* 2012, s. 5. On kuitenkin kyseenalaista, missä määrin lupien ja ilmoitusten vähentynyt määrä on johtanut hallinnollisen työn vähenemiseen ja tehostumiseen, ks. *Naturvårdsverket* 2012, s. 7: ”Sammanfattningsvis har ändringen i FMH-bilagan som infördes den 1 januari 2008 fått avsedd effekt i den meningen att omklassningen har minskat antalet tillståndspliktiga verksamheter i den utsträckning som var förväntad. Däremot visar utvärderingen att ändringen hittills inte uppnått avsedd effekt i förhållande till dess syfte att bidra till ett mer effektivt miljöarbete.”

⁵ Toisaalta hankkeesta vastaavalla on oikeus hakea hankkeelle lupaa sellaisessakin tilanteessa, jossa hanke jää luvantarvekynnyksen alapuolelle (MB 9:6b).

⁶ MB 21:3:n ja edelleen MPF 1:7:n nojalla tästä on joitain poikkeuksia siten, että tietyt lääninhallituksen toimivaltaan kuuluvat asiat voidaan käsitellä myös maa- ja ympäristötuomioistuimissa. Tällöin kysymyk-

kuuluvia hankkeita koskee ilmoitusvelvollisuus. Ilmoitus tehdään yleensä paikalliselle kunnan ympäristö- ja terveystoimikunnalle (MPF 1:10).⁷ Ennakovalvontajärjestelmän jaottelu perustuu hankkeen kokoluokkaan ja ennakoituihin ympäristövaikutuksiin.⁸ Laissa säädettyjen kategorioiden lisäksi kunnan viranomaisilla näyttäisi olevan U-kategoria hanketyypeille, jotka eivät tarvitse lupaa tai ilmoitusta, mutta joita kunnan viranomaiset seuraavat.⁹

Lupakategoria A koskee ainoastaan kaikkein merkittävimpiä ympäristönkäyttöhankkeita, jotka Suomessa kuuluisivat automaattisesti aluehallintoviraston toimivaltaan. Useat ympäristölle vaaralliset toiminnot eivät kokoluokasta riippumatta voi kuulua maa- ja ympäristöoikeudessa käsiteltävään asiaryhmään A vaan siihen on asetuksella osoitettu erityishuomiota vaativat toiminnot. Eräs tällainen hanketyyppi on raakaöljyn tai maakaasun ottaminen MB 4:5:n mukaisilta alueilta (MPF 4:8). Tämä tarkoittaa käytännössä, että lupakategoriaan A kuuluvat tältä osin suoraan lain nojalla suojelluilla tunturialueilla tehtävät raakaöljyn ja maakaasun ottamiseen liittyvät toimenpiteet. Muilla alueilla näitäkin hankkeita koskee lupakategoria B. Myös tietyt kaivoshankkeet kuuluvat kategoriaan A. Tällaisia ovat esimerkiksi malmien, mineraalien ja hiilen ottaminen maaperästä niissä tapauksissa, joissa tämä ei kuulu kaivannaismineraalien ottamista koskevaan yleissääntelyn piiriin (MPF 4:11). Kategoriaan A kuuluvat myös esimerkiksi malmin rikastamistoiminnot (MPF 4:12). Koeluontoiset toiminnot kuuluvat tältä osin kategoriaan B (MPF 4:13).

Lupavelvollisuus A koskee myös teollisessa mittakaavassa tehtävää sellun valmistusta. Tältä osin MPF 9:1 ei suoraan viittaa tarkempaan tuotantomääriin, mutta MPF 9:2:n perusteella lupavelvollisuus A koskee tuotantolaitoksia, joiden kalenterivuosituotanto paperin, sellun tai kartongin tuotanto ylittää 7 000 tonnia. Lupavelvollisuus B koskee laitoksia, joiden tuotantomäärät jäävät alle 7 000 tonnin (MPF 9:3). Edelleen lupavelvollisuus A koskee bitumiliuskeen muuttamista kaasun ja nestemuotoon, koksen valmistusta, hiilen muuntamista kaasumaiseen tai nestemäiseen muotoon, mineraaliöljyn tai maakaasuun jalostusta,

---

seen tulee lähinnä useiden lupa-asioiden yhdistäminen riippumatta niiden luokittelusta, jos niillä on sama hakija.

⁷ *Länstyrelsen* 2014b. Asetuksessa viitataan ilmoitusvelvollisuuden C osalta valvontaviranomaiseen, joka on C kategorian osalta kunnallinen ympäristönsuojeluviranomainen, ks. *Länstyrelsen* 2014a. Ks. ilmoituslomakkeesta esimerkiksi Sollentunan kunnan osalta *Sollentuna kommun* 2014a. MB 9:8.3:n mukaisesti ilmoitus ympäristölle vaaraa aiheuttavasta hankkeesta voidaan vaatia tietyssä tilanteissa tekemään myös lääninhalitukselle tai puolustusvoimien ympäristöasioista vastaavalle viranomaiselle (generalläkaren).

⁸ Ks. esim. *Sollentuna kommun* 2014b.

⁹ Ks. *Naturvårdsverket* 2012, s. 11. Ks. myös *Kalix kommun* 2014; *Sollentuna kommun* 2014b.

ydinpolttoaineen jalostusta ja varastointia, kemiallisten aineiden tuotantoa suuressa mittakaavassa (luokkaa 100 000 tonnia vuodessa), sementin valmistusta jos tuotantomäärä on yli 125 000 tonnia kalenterivuodessa, raudan tai teräksen tuotantoa, jos tuotantomäärä on yli 15 000 tonnia kalenterivuodessa sekä akkujen valmistusta, jos valmistettavissa akuissa käytetään kadmiumia, lyijyä tai elohopeaa (MPF 11, 12, 14, 15, 17 luku). Tämä listaus ei ole tyhjentävä, mutta antaa hyvän kuvan A kategoriaan kuuluvan toiminnan laajuudesta sekä odotettavissa olevan ympäristön pilaamisvaikutuksen tai sen riskin merkittävyydestä.¹⁰ *Lupavelvollisuus A koskee ainoastaan poikkeuksellisen merkittäviä ympäristöä pilavia hankkeita.*

Lupakategoriaan B kuuluvat alueellisesti merkittävät hankkeet suurimman osan ympäristölle vaaraa aiheuttavista hankkeista jäädessä ilmoitusvelvollisuuden C alaisuuteen. Ilmoitusvelvollisuus voi koskea joko uuden hankkeen toteuttamista tai jo luvitetun hankkeen muuttamista (MPF 1:11). Seuraavassa kansallisia luvantarvekriteereitä verrataan Ruotsin vastaaviin eläinsuojien, kalankasvatuksen, eläin- ja kasvipörräisten tuotteiden käsittelyn, turvetuotannon, tekstiilituotannon sekä sahalaitosten kategoristen luvantarvekynnysten osalta. Nämä hanketyypit on valittu tarkasteluun toisaalta siksi, että niillä on yhteiskunnallista merkitystä ja toisaalta siksi, että hankkeille on molemmissa maissa asetettu numeeriset luvantarvekynnykset, mikä mahdollistaa sääntelyjärjestelmien suoran vertailun.

Eläinsuojat kuuluvat MPF 2:3:n nojalla yleisesti lupakategoriaan B, jos eläinsuojan kapasiteetti on yli 40 000 paikkaa siipikarjalle, yli 2 000 paikkaa teurassioille, yli 750 paikkaa emakoille, tai yli 400 paikkaa nautakarjalle, hevosille tai minkeille. Ilmoitusvelvollisuus C koskee yli 100 eläinyksikön (djurenhet) omaavia toimintoja. MPF 2:3:n nojalla ilmoitusvelvollisuus ei koske poronhoitoa. Määrät eivät ole absoluuttisia, sillä asetus määrittelee esimerkiksi yhdeksi lypsylehmäyksiköksi lypsylehmän ja korkeintaan yhden kuukauden ikäisen vasikan. Ne antavat kuitenkin mittakaavan luvanvaraisen toiminnan kokoluokasta.

Kansallisessa järjestelmässä ympäristönsuojeluasetuksella asetetut luvantarvekriteerit ovat tietyiltä osin huomattavasti alhaisemmat. Suomessa aluehallintoviraston lupa tarvitaan

---

¹⁰ Suomessa edellä mainituille toimintoille ei ole annettu numeerista kokoluokkaa. Ympäristönsuojeluasetuksen 1.2,2b ja 1.2,8a §:n perusteella esimerkiksi teräksen ja sementin valmistus ovat kategorisesti ympäristöluvanvaraisia hanketyyppejä ja kuuluvat aluehallintoviraston toimivaltaan. Ruotsissakin näiden hankkeiden osalta on pääosin niin, ettei ilmoitusvelvollisuus C tule sovellettavaksi ja hankkeita koskee joko lupakategoria A tai B.

esimerkiksi 250 emakon eläinsuojalle (YSA 1.2,11c §) ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa tarvitaan 60 emakon eläinsuojalle. Ruotsissa lupavelvollisuuden B rajana on 750 emakon eläinsuoja ja ilmoitusvelvollisuuden C rajana 100 eläinyksikön eläinsuoja.¹¹ Tilanne on vastaava myös lypsylehmien ja lihanautojen osalta, joiden luvantarvekynnys aluehallintovirastossa on edellisen osalta 75 ja jälkimmäisen osalta 200. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa tarvitaan 30 lypsylehmän ja 80 lihanaudan eläinsuojalle (YSA 2.1,10a §). Ruotsissa lupavelvollisuuden B rajana on 400 eläinyksikön ja ilmoitusvelvollisuuden C rajana on 100 eläinyksikön eläinsuoja. Tältä osin voidaan kiinnittää huomiota siihen, että Ruotsissa lupavelvollisuus B on merkittävästi kansallista, aluehallintoviraston toimivaltaan kuuluvan luvan luvantarvekriteeristöä korkeammalla. Samoin ilmoitusvelvollisuuden C alaisuuteen kuuluvissa hankkeissa ilmoitusvelvollisuuden raja näyttäisi olevan Suomen luvantarvekynnystä korkeammalla.

Ruotsissa kalankasvatus kuuluu lupakategoriaan B, jos toiminnassa käytetty vuosittainen rehumäärä ylittää 40 tonnia kalenterivuodessa (MPF 3:1). Ilmoitusvelvollisuuden C rajana on 1,5 tonnia rehua kalenterivuodessa (MPF 3:2). Suomessa luvantarvekynnys on merkittävästi alhaisempi. Aluehallintoviraston ympäristölupa tarvitaan hankkeelle, jossa rehua käytetään kaksi tonnia vuodessa tai jossa kalan lisäkasvu on vähintään 2 000 kiloa vuodessa (YSA 1.2,11c §). Verrattaessa luvantarvekriteerejä maiden välillä havaitaan, että Ruotsin lupavelvollisuus B on huomattavasti aluehallintoviraston luvantarvekriteeristöä korkeampi ja ilmoitusvelvollisuus C karkeasti samaa koko luokkaa kansallisen luvantarvekynnyksen kanssa.

Eläintuotteiden valmistuksen ja käsittelyn osalta teurastamotoiminnan luvantarvekynnys B on yli 12 500 tonnia käsiteltyä teuraspainoa vuodessa (MPF 5:1). Ilmoitusvelvollisuus C koskee toimintaa, jonka vuosittainen käsitelty teuraspaino on yli 7 500 tonnia. Muiden eläintuotteiden käsittelyn osalta toiminta on luvanvaraista kategoriassa B, jos vuosittain käsiteltävän teuraspainon määrä on vähintään 18 500 tonnia kalenterivuodessa (MPF 5:4). Teurastamoiden osalta vertailu Suomen järjestelmään on haastavaa, koska YSA 1.2,9a §:ssa sekä YSA 2.1,9a §:ssa käytetään laitoksen vuorokausikapasiteettia. Kuitenkin eläintuotteiden käsittelyn osalta YSA 1.2,9b §:ssa sekä YSA 2.1,9b §:ssa luvantarvekynnys on

---

¹¹ Yksi eläinyksikkö tarkoittaa tässä emakkoa ja enintään 12 viikon ikäisiä porsaita (MPF 2:3.2).

liitetty myös vuosittaiseen eläinperäisten raaka-aineiden käsittelymäärään, joka on 1 000 tonnia. Näiltä osin luvantarvekynnys on merkittävästi Ruotsia alempana.

Myös muiden eläin- ja kasvipäristöjen raaka-aineiden käsittelymäärät ja niihin liittyvät luvantarvekriteerit ovat Suomessa merkittävästi Ruotsia alempana. Voidaan ajatella, että Ruotsissa ilmoitusvelvollisuuden C raja on karkeasti ottaen samalla tasolla kuin Suomessa varsinainen lupakynnys. Tästä hyvänä esimerkkinä on kasvipäristöjen raaka-aineiden käsittely, joka on Ruotsissa 2 000 tonniin saakka vuodessa ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluva hanketyyppi (MPF 5:13) kun Suomessa vastaava laitos on YSA 1.2,9d §:n nojalla velvoitettu hakemaan ympäristölupaa.

Turvetuotannon osalta lupakategoria B koskee hankkeita, joiden pinta-ala on yli 150 hehtaaria (MPF 4:1). Ilmoitusvelvollisuuden C raja on tältä osin asetettu viiteen hehtaariin (MPF 4:5.1) Suomessa numeromääräinen luvantarvekynnys on poistettu uudesta ympäristönsuojeluasetuksesta (713/2014), mutta vanhassa, nytemmin kumotussa asetuksessa (169/2000) luvantarvekynnys oli 10 hehtaaria.¹² Vanhaan järjestelmään verrattuna luvantarvekynnys on Ruotsissa merkittävästi korkeampi ja ilmoitusvelvollisuudenkin raja (5 ha) lähestyy aiemmin Suomessa voimassa ollutta luvantarvekynnystä.

Tekstiilien valmistuksen osalta MPF 6:1:n mukaisesti lupavelvollisuus B koskee laitoksia, jotka esikäsittelevät tai värjäävät yli 2 500 tonnia tekstiilikuitua vuosittain. Suomessa lupavelvollisuuden raja on asetettu yhteen tonniin vuorokaudessa ja muunnettuna vuositasolle tämä tarkoittaa 365 tonnia käsiteltäviä tekstiilikuitua (YSA 1.2,9a §). Ruotsissa ilmoitusvelvollisuuden raja on tältä osin asetettu yli 10 tonnia kalenterivuodessa tekstiilikuitua käsitteleville laitoksille (MPF 6:3). Suomessa luvantarvekynnys on tältä osin merkittävästi alhaisempi kuin Ruotsissa, mutta toisaalta Ruotsin ilmoitusvelvollisuuden raja on Suomen luvantarvekynnystä merkittävästi matalampi.

---

¹² Maa-ainesten ottamista säännellään Suomessa maa-aineslaissa, mutta usein toiminnalle tarvitaan myös ympäristönsuojelulain mukainen lupa. Ruotsissa nämä luvat on yhdistetty miljööbalkiin, jossa arvioidaan kokonaisuutena maa-ainesten ottamisen ja pilaantumisen riskin aiheuttamisen sallittavuutta. Maa-ainesten ottamisen osalta lupakategoria B koskee hankkeita, joiden pinta-ala on vähintään 25 hehtaaria (MPF 4:2). Ilmoitusvelvollisuus C koskee kotitalouskäyttöön tapahtuvaa turpeen ottoa yli viiden hehtaarin suuruisella alueella tai kun turpeen tuotantomäärä on yli 50 000 kuutiometriä (MPF 4:5). Ilmoitusvelvollisuus koskee myös edellä mainittujen maa-ainesten murskausta ja lajittelua, jos alueella on asemakaava (detaljplan) tai jos toimintaa harjoitetaan asemakaavan ulkopuolella yli 30 kalenteripäivän 12 kuukauden aikana. Suomessa pilaantumattoman maa-aineksen ottaminen ja käsittely perustuu ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n yleiseen luvanvaraisuuteen, joten suora sääntelyllinen vertailu ei ole mahdollista.

Sahalaitosten osalta Suomessa luvantarvekynnys on asetettu tuotantokapasiteetin perusteella 20 000 kuutiometriin vuodessa (YSA 1.2,1a §). Ruotsissa vastaava luvantarvekynnys on sahalaiteille tuotantokapasiteetin perusteella mitattuna 70 000 kuutiometriä vuodessa (MPF 8:3). Ilmoitusvelvollisuus C koskee laitoksia, joiden vuosittainen tuotantokapasiteetti on vähintään 6 000 kuutiometriä vuodessa (MPF 8:4). Luvantarvekynnys on tältä osin Ruotsissa merkittävästi korkeampi, mutta Suomessa luvanvaraiset hankkeet kuuluisivat selkeästi ilmoitusvelvollisuuden C piiriin Ruotsissa.

3 RUOTSIN ILMOITUSVELVOLLISUUDEN JA SUOMEN YMPÄRISTÖLUVAN VASTAAVUUDESTA

Edellä esitetyn perusteella voidaan sanoa, että pääosin Ruotsin kategoriset luvantarvekyynykset näyttäisivät sijoittuvan kansallista tasoa korkeammalle.¹³ Useilta osin kansallinen luvantarvekynnys on kokoluokaltaan verrattavissa Ruotsissa asetettuun ilmoitusvelvollisuuden rajaan. Ruotsin ja Suomen ennakkovalvontajärjestelmiä verrattaessa mielenkiinto kohdistuu erityisesti siihen, missä määrin Ruotsissa käytössä oleva ilmoitusvelvollisuus C vastaa kansallista lupajärjestelmää. Tällöin keskeishuomio kiinnittyy ilmoitusvelvollisuus C:n osalta siihen, millaisessa menettelyssä ilmoitusasia ratkaistaan ja millaisia oikeusvaikutuksia ilmoituksella ja sitä koskevalla päätöksellä on.

Tällöin voidaan muun muassa kysyä, onko ilmoituksen tekemiseen oikeudellista velvollisuutta, kuinka laajoja selvityksiä ilmoitusvelvollisuuden alaan kuuluvassa asiassa voidaan vaatia, sisältyykö ilmoitusvelvollisuuteen asianosaisten kuulemista, voidaanko ilmoituksen johdosta antaa määräyksiä hankkeen toteuttamiseksi, annetaanko ilmoituksen johdosta valituskelpoinen päätös, ja jos annetaan, onko se voimassa toistaiseksi vai tietyn määräajan. Voidaan myös kysyä, voidaanko hankkeen toteuttaminen aloittaa ilmoituksen nojalla siinäkin tilanteessa, että viranomaisen on passiivinen eikä reagoi hankkeesta vastaavan tekemään ilmoitukseen.

Ruotsissa ilmoitusvelvollisuuden C alaista hanketta ei saa toteuttaa ilman, että hankkeesta on ilmoitettu lääninhallitukselle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (MPF

---

¹³ Joitain päinvastaisiakin esimerkkejä löytyy. Mineraalituotteiden, kuten lasivillan, valmistuksen osalta Ruotsissa asetettu luvantarvekynnys B koskee laitoksia, joiden vuosittainen tuotantokapasiteetti on 5 000 tonnia lasikuitua vuodessa (MPF 14:1). Suomessa vastaava lupakynnys on asetettu 6 000 tonniin (YSA 1.2,7d §).

1:10).¹⁴ FMH 22 §:n mukaisesti ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen ympäristölle vaarallista aiheuttavan toiminnan aloittamista. MB 9:6c:n mukaisesti ilmoitusvelvollisen hankkeen saa aloittaa aikaisintaan kuuden viikon kuluttua ilmoituksen tekemisestä ellei viranomaisen muuta määrää. Jos hanke aloitetaan ennen ilmoituksen johdosta tehtävää päätöstä, ottaa hankkeesta vastaava riskin, että viranomaisen antaa myöhemmin ilmoituksen perusteella hanketta koskevia määräyksiä tai velvoittaa hakemaan miljöbalkin mukaista lupaa.¹⁵ Vaikka ilmoituksen tekemiseen onkin Ruotsissa oikeudellinen velvollisuus, ei ilmoitusvelvollisuus vastaa varsinaista luparatkaisua siinä mielessä, että toiminnanharjoittajalla olisi velvollisuus odottaa viranomaisen johdosta tekemää päätöstä. Viranomaisen passiivisuus tai hitaus johtaa siihen, että toiminnanharjoittajalla on oikeus aloittaa hanke kuuden viikon kuluttua ilmoituksen jättämisestä. Tältä osin Ruotsin ilmoitusvelvollisuus C vastaa kansallisessa järjestelmässä käytettävää ilmoitusvelvollisuutta.

Vaadittavien selvitysten osalta ilmoitusvelvollisuuden C ja kansallisen ympäristöluvan rinnastaminen on puolestaan jossain määrin mahdollista. Yleisesti ottaen ilmoituksen tulee Ruotsissa sisältää tarpeelliset tiedot hankkeesta, jotta viranomaisen (kunta) voi arvioida hankkeen tekniset ominaisuudet, laajuuden sekä ympäristövaikutukset. Tietyissä tapauksissa ilmoitukseen tulee sisällyttää myös suppea ympäristövaikutusten arviointi (FMH 25 §).¹⁶ Ilmoitusvelvollisuus voi sisältää melko kattaviakin selvitysvelvollisuuksia. Esimerkiksi Kalixin kunnassa ympäristölle vaaralliselle toiminnalle on olemassa lomake, jossa tulee kuvata olemassa oleva luvitus tilanne, hankkeen ympäristö, toiminnan ominaispiirteet, käytetyt raaka-aineet ja kemialliset tuotteet, jätteen muodostus, päästöt veteen ja ilmaan, energian käyttö ja melutilanne. Tämän lisäksi tulee antaa selvitystä, millä tavoin hankkeen valvonta järjestetään ja millä tavoin ongelmatilanteissa toimitaan. Hakemuksen liitteenä tulee esittää hankkeesta riippuen kartta hankealueesta tai ote olemassa olevasta detaljikavasta, mahdollinen ympäristövaikutusten arviointi sekä melumittauksia.

Selvitysten laajuudelle on myös tiettyjen ilmoitusvelvollisten hankkeiden osalta asetettu erityisiä vaatimuksia. Esimerkkinä tästä voidaan käyttää tuulivoimahankkeita. MPF

¹⁴ MPF 1:10 kuuluu tältä osin seuraavasti: ”– för verksamheten eller åtgärden inte bedrivs eller vidtas utan att vara anmäld till tillsynsmyndigheten.”

¹⁵ Ks. tältä osin esim. *Malmö kommun* 2014.

¹⁶ FMH 25 §: ”En anmälan som avses i 9 kap. 6 § miljöbalken ska innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma den miljöfarliga verksamheten eller åtgärdens art, omfattning och miljöeffekter. I den utsträckning som behövs i det enskilda fallet ska en anmälan också innehålla en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap miljöbalken.”

20:12:n mukaisesti vähintään 50 metrin korkuiset tuulivoimalaitokset kuuluvat ilmoitusvelvollisuuden piiriin. Lupavelvollisuuden B kriteerit täyttyvät vasta 150 metrin korkuisten tuulivoimalaitosten osalta. Ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä tuulivoiman osalta on säädetty tarkemmin FMH 25a §:ssä. Säännöksen mukaisesti tuulivoimalailmoituksessa tulee esittää: 1) kartta, josta käy ilmi laitoksen sijainti, 2) laitoksen tekniset tiedot (mm. roottorin halkaisija ja pyörintänopeus), 3) selvitys alueella vallitsevista tuulioloista ja oletettavissa olevasta energiantuotantokapasiteetista, 4) selvitys hankkeen vaikutuksesta luonto- ja kulttuuriympäristöön, 5) vaikutukset olemassa oleviin tuulivoimahankkeisiin alueella, 6) tieto muista tuulivoimaloista kahden kilometriin säteellä, 7) selvitys tarvittavasta tiestöstä hankkeen toteuttamiseksi, 8) selvitys voimalaitosten kytkemisestä sähköverkkoon, 9) maisema-analyysi, josta käy ilmi hankkeen vaikutus maisemakuvaan, 10) selvitys voimalaitoksen lähialueen melusta sekä 11) selvitys voimalaitoksen varjostuksista ja heijastuksista. Verrattaessa Ruotsin ilmoitusvelvollisuutta C kansalliseen ympäristölupaan voidaan sanoa, että hanketyypistä riippuen, ilmoitusvelvollisuuden C alaisuuteen kuuluvat hankkeet voivat selvitysten laajuuden osalta muistuttaa pienimuotoista ympäristölupaa.

Ruotsissa ilmoituksen käsittelyssä *on kuultava* niitä, joiden oikeutta tai etua (har ett särskilt intresse) asia koskee. Tällaisia tahoja ovat kunnan ja valtion sektoriviranomaiset, muut organisaatiot sekä yksityiset henkilöt (FMH 26 §). MB 19:4:n nojalla muun muassa hakemuksesta kuuluttaminen voi koskea lupavelvollisten hankkeiden ohella myös ilmoitusvelvollisia hankkeita.¹⁷ Ilmoituksen käsittelyn jälkeen *kunnan ympäristöviranomaisella on oikeudellinen velvollisuus antaa päätös ja sisällyttää päätökseen tarvittavia määräyksiä, jos määräykset ovat tarpeen ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi*.¹⁸ Päätöksellä voidaan myös velvoittaa hankkeesta vastaava hakemaan MB:n mukaista lupaa hankkeelle tai kieltää hankkeen toteuttaminen, jos hanke on selkeästi miljøbalkin vastainen (FMH 27 §). Siinäkin tapauksessa, että ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevia määräyksiä ei anneta tai hankkeelta ei edellytetä erityisiä varotoimenpiteitä (FMH 27 §). Usein ilmoitusvelvollisissa hankkeissa menetellään niin, että hankkeesta vastaava esittää ensin näkemyk-

¹⁷ Ilmoitusvelvollisten hankkeiden osalta hakemus- ja päätöskuulutus näyttäisi koskevan lähinnä kiistanalaisia tai laajempaa merkitystä omaavia hankkeita, ks. esim. *Karlstad kommun* 2012.

¹⁸ Käytännössä päätös annetaan suurimmassa osassa tapauksista. Päätös ja siihen sisältyvät määräykset voidaan jättää antamatta ainoastaan silloin, jos hankkeesta ei ilmoituksen mukaisesti suoritettuna ilman erityisiä lupamääräyksiäkään aiheudu merkittävää ympäristön pilaantumista (Sähköposti Ruotsin miljö- och energidepartementin Johan Petterssonilta 10.2.2015).

sensä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarpeellisista määräyksistä. Ilmoituksen johdosta tehtävällä päätöksellä kunnan viranomaisen arvioi määräysten riittävyyden, asettaa tarvittaessa lisämääräyksiä ja velvoittaa hankkeesta vastaavan noudattamaan asetettuja määräyksiä.¹⁹ Ilmoitusvelvollisuuden nojalla tehtävästä päätöksestä *voidaan valittaa* lääninhallitukseen sekä edelleen maa- ja ympäristöoikeuteen ja maa- ja ympäristöylioikeuteen.²⁰

Ruotsissa luparatkaisut (kategoriassa A ja B) ovat pääosin määräaikaista ja voimassa korkeintaan kymmenen vuotta ellei unionin oikeudellisista velvoitteista muuta johdu. Ilmoitusvelvollisuuden alaisissa hankkeissa tehtävä päätös on voimassa toistaiseksi.²¹ Lupaa tai ilmoituksen perusteella tehtyä päätöstä ja siinä annettuja määräyksiä voidaan tietyin edellytyksin muuttaa, jos hankkeesta vastaava ei esimerkiksi ole noudattanut asetettuja määräyksiä tai olosuhteet ovat merkittävästi muuttuneet (MB 24:3.1).

Muutoksenhaun osalta lupa- ja ilmoitusvelvolliset hankkeet ovat jossain määrin eri asemassa. Laissa maa- ja ympäristötuomioistuimissa (lagen om mark- och miljödomstolar, MML, 2010:921) säädetään yleisestä viranomais- ja tuomioistuinhierarkiasta ympäristölle vaarallisissa hankkeissa. Viranomaisten (kunta ja lääninhallitus) ratkaisusta voidaan valittaa maa- ja ympäristöoikeuteen (MB 21:1.2 sekä MML 1:3). Kuitenkin kunnan päätöksistä valitetaan ensin lääninhallitukseen ja vasta tämän jälkeen maa- ja ympäristöoikeuteen.²² Maa- ja ympäristöoikeuden päätöksestä voidaan valittaa maa- ja ympäristöylioikeuteen. Maa- ja ympäristöylioikeuteen valitettaessa tarvitaan valituslupa.²³

Valitus korkeimpaan oikeuteen on mahdollista ainoastaan hankkeissa, joiden käsittely on alkanut maa- ja ympäristö-oikeudessa. Käytännössä tämä tarkoittaa lupavelvollisuuden A piiriin kuuluvia, erityisen merkittäviä hankkeita. Korkein oikeus on Ruotsissa ennakkopää-

¹⁹ Sähköposti Ruotsin Miljö- och energidepartementin Johan Petterssonilta 6.2.2015.

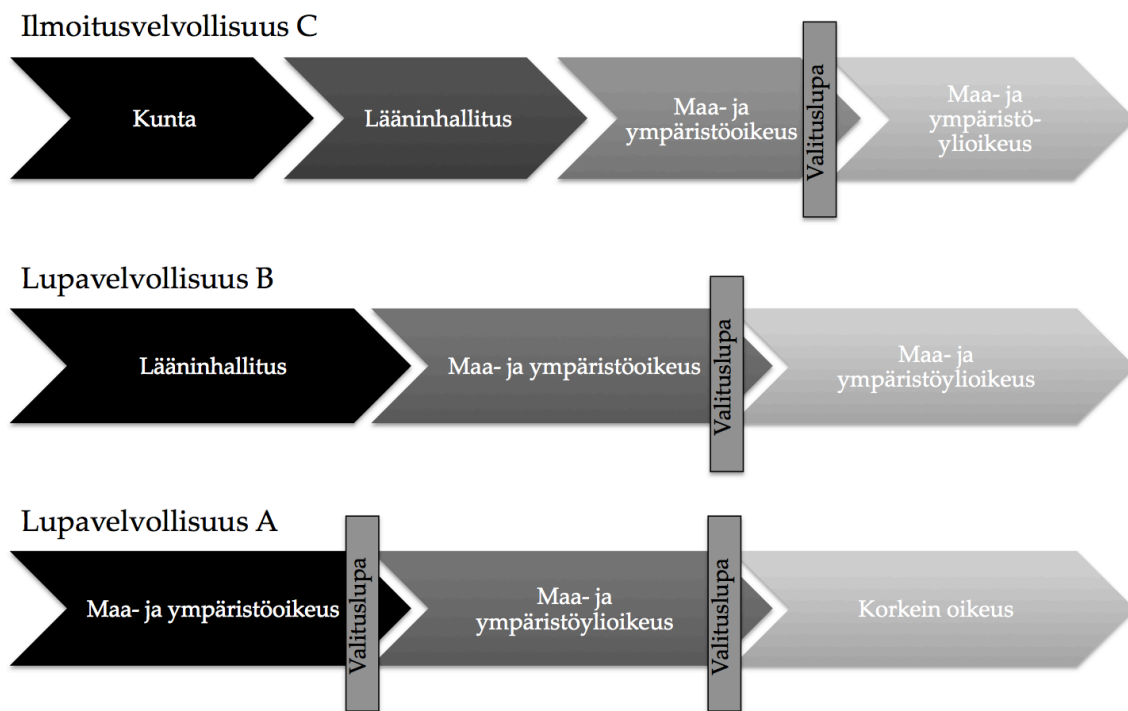
²⁰ Käytännössä tämä on kuitenkin harvinaista. Sähköposti Ruotsin Miljö- och energidepartementin Johan Petterssonilta 10.2.2015.

²¹ Sähköposti Ruotsin ympäristöministeriön (Miljö- och energidepartementet) Johan Petterssonilta 6.2.2015.

²² *Miljödomstolens Handbok* 2014.

²³ Ks. *Darpö – Kuusiniemi – Vihervuori* 2009, s. 334–335; *Mark- och miljödomstolen* 2014. Näin myös *Ek-roos – Warsta* 2014, s. 17. Valituslupakäytäntö maa- ja ympäristöylioikeustasolla on systemaattista siinä mielessä, että ne ovat tuomioistuinhierarkiassa hovioikeustasoisissa tuomioistuimia ja yleisen lainkäytön puolella käräjäoikeuden päätöksestä valittaminen hovioikeuteen vaatii tuomioistuinasioista annetun lain (lag om domstolsärenden, 1996:242) 39 §:n nojalla valitusluvan.

töstuomioistuin, johon valittaminen vaatii aina valitusluvan.²⁴ Valitusoikeutta ei ole lainkaan tapauksissa, joissa ensiasteen lupaviranomaisena on ollut kunta tai lääninhallitus. Käytännössä tämä tarkoittaa, että korkeimpaan oikeuteen ei voi valittaa ilmoitusvelvollisuuden C tai lupavelvollisuuden B alaisista hankkeista (MML 5:5). Näissä asiaryhmissä maa- ja ympäristöylioikeus on viimeinen mahdollinen muutoksenhakuinstanssi. Ympäristön kannalta vaarallisia hankkeita koskeva päätös- ja muutoksenhakujärjestelmä voidaan esittää pääpiirteissään seuraavasti:

Kuvio 1. Muutoksenhakujärjestelmä ympäristön kannalta vaarallisissa hankkeissa Ruotsissa.²⁵

Kokonaisuutena voidaan ajatella, että Ruotsin ilmoitusvelvollisuusjärjestelmä lähenee kansallista ympäristölupaa etenkin siltä osin, että ilmoitus on pakko tehdä niissä hankkeissa, joiden osalta ilmoitusvelvollisuudesta on säädetty. Ilmoitusvelvollisuus voi hanketyypistä riippuen sisältää suhteellisen merkittäviäkin selvityselvoitteita hankkeesta vastaavalle.

²⁴ Ks. Lag om domstolsärenden (1996:242) 40.1 §.

²⁵ Viranomais- ja tuomioistuinjärjestelmän ohella tietyille hankkeille voidaan tarvita hallituksen hyväksyntä. Hallituksen toimivaltaan kuuluu MB 17:1:n nojalla muun muassa ydinenergialaitosten hyväksyminen. Samoin MB 18:1:n mukaisesti hallitukselle kuuluu valitusasiassa esimerkiksi suojelualueen muuttamista tai lakkauttamista koskevan asian ratkaiseminen. Yleisemminkin miljöbalkissa on säädetty tilanteista, joissa viranomaisen tai tuomioistuimen on siirrettävä asia hallituksen ratkaistavaksi. Tällaisia ovat MB 2:9 ja 2:10:n sekä 7:29:n mukaiset asiat. MB 2:9 koskee hankkeita, joilla olisi merkittäviä haitallisia vaikutuksia ihmisen terveyteen tai ympäristöön. Hallitus voi hyväksyä hankkeen MB 2:10:n nojalla, jos hanke on yleiseltä kannalta erityisen merkittävä. MB 7:29 koskee muun muassa luonto- ja lintudirektiivin mukaisesta suojelusta poikkeamista hallituksen poikkeusluvalla erityisen merkittävässä hankkeissa.

Menettelyllisessä mielessä kunnan tulee ilmoituksen johdosta kuulla sektoriviranomaisia ja muita asianosaisia. Tämän jälkeen se antaa valituskelpoisen hallintopäätöksen, jossa voidaan asettaa hankkeesta vastaavalle oikeudellisesti velvoittavia määräyksiä ympäristövai-
kutusten vähentämiseksi tai velvoittaa hakemaan miljöbalkin mukaista lupaa. Lähtökohtai-
sesti kunnan viranomainen tekee aina päätöksen ilmoituksen johdosta. Asetettavat lupa-
määräykset kuitenkin vaihtelevat voimakkaasti hanketyypin ja ennakoitujen ympäristövai-
kutusten mukaisesti.

Ilmoituksen johdosta tehtävästä päätöksestä voidaan valittaa ensin lääninhallitukseen ja tämän jälkeen maa- ja ympäristöoikeuteen ja valitusluvalla edelleen maa- ja ympäristöyli-
oikeuteen. Kun vielä otetaan huomioon, että ilmoitusvelvollisuus C koskee melko merkit-
täviäkin hankkeita esimerkiksi edellä käsiteltyjen eläinsuojien, kalankasvatuksen ja eläin-
tuotteiden käsittelyn, turvetuotannon, sahateollisuuden sekä tuulivoiman osalta, voidaan
myös hankkeiden merkittävyyden perusteella puhua jossain määrin kansalliseen ympäris-
tölupaan verrattavissa olevasta instrumentista. *Ilmoitusvelvollisuuden C lähentyessä tosi-
asiallisesti Suomen ympäristölupaa, voidaan suorat tilastolliset vertailut Suomen ja Ruot-
sin välillä ympäristölupien määrän perusteella asettaa kyseenalaiseksi. Tämä ei kuiten-
kaan poista sitä, että useissa tilanteissa Ruotsin ilmoitusvelvollisuus C on kansallista lu-
vantarvekriteeriä korkeammalla.*

4 YHTEENVETO

Vaikka voidaankin sanoa, että Suomen ja Ruotsin ympäristönsuojelulliset lupajärjestelmät
vastaavat pääpiirteiltään toisiaan, on järjestelmien välillä merkittäviä eroja tässä tarkastel-
lun luvantarvekriteeristön osalta. Keskeisimpänä erona tältä osin on, että Ruotsissa katego-
rinen luvantarvekriteeristö on esimerkiksi eläinsuojien, eläintuotteiden käsittelyn, turve-
tuotannon sekä sahateollisuuden osalta merkittävästi Suomea korkeammalla. Vaikka mo-
lemmissa maissa lupa voidaan edellyttää myös tarveharkintaisesti tuotantomääristä ja käsi-
teltävistä raaka-aineista riippumatta, antaa tässä tehty tarkastelu kuitenkin viitteitä luvan-
tarvekynnyksen mittakaavasta. Ruotsissa näyttää siirrytyn järjestelmään, jossa suuri osa
kansallisessa ympäristönsuojelujärjestelmässä lupavelvollisuuden piiriin kuuluvista hank-
keista kuuluu ilmoitusvelvollisuuden C piiriin. Tässä mielessä järjestelmää voi pitää ke-
vennettynä.

Edellä mainittu kategorisointi ympäristöluvan ja ilmoitusvelvollisuuden välillä antaa kuitenkin Suomen järjestelmään verrattuna liian karkean kuvan. Ilmoitusvelvollisuuden C alaisuuteen kuuluvia hankkeita koskevat velvoitteet vastaavat useilta osin kansallista ympäristölupaa. Ruotsissa ilmoitusvelvollisuuden C alaisuuteen kuuluvissa hankkeissa kuullaan asianosaisia ja annetaan lähtökohtaisesti aina hallintopäätös, joka voi sisältää lupamääräyksiä ja toisinaan myös velvoitteen hakea varsinaista ympäristölupaa. Päätös on muutoksenhakukelpoinen, joskin päätöksistä valitetaan käytännössä harvoin. Lainvoimainen, ilmoituksen johdosta tehty päätös nauttii lähtökohtaisesti ympäristölupaan verrattavissa olevaa pysyvyyssuojaa, mutta päätöksen sisältöön ja siinä annettuihin lupamääräyksiin voidaan puuttua miljöbalkin yleisten säännösten mukaisesti. Myös ilmoitusvelvollisuuteen kytkeytyvä hankkeesta vastaavan selvitysvelvollisuus vastaa useilta osin pienimuotoista ympäristölupaa. Tässä mielessä *eroa ympäristölupien määrässä Suomen ja Ruotsin välillä voi pitää osin tilastollisena ja erilaisesta kategorisoinnista johtuvana.*

Kaikilta osin eroja lupien määrässä ei kuitenkaan voida selittää ainoastaan erilaisilla kategorisoinneilla lupien ja ilmoitusten välillä. *Tiettyjen hanketyyppien osalta (esimerkiksi eläinsuojat, kalankasvatus, turvetuotanto) on selkeästi nähtävissä, että Ruotsissa ilmoitusvelvollisuudenkin raja on kansallisesti asetettua alinta kategorista luvantarvekynnystä korkeampi.* Jossain määrin näyttäisi olevan niin, että Ruotsissa on jätetty kokonaan ennakkovalvonnan ulkopuolelle hankkeita, jotka Suomessa vaatisivat ympäristöluvan.

LÄHTEET

- Darpö, Jan*: Eftertanke och förutseende. En rättsvetenskaplig studie om ansvar och skyldighet kring förorenade områden. Uppsala universitet 2001.
- Darpö, Jan – Kuusiniemi, Kari – Vihervuori, Pekka*: Miljöprovningen i vågskålen – landskampen mellan Finland och Sverige. Förvaltningsrättslig tidskrift 3/2009, s. 323–361.
- Ekroos, Ari – Warsta, Matias*: Ympäristölupajarjestelmän keventämishankkeista eräissä maissa. Oikeusvertaileva katsaus. 31.08.2014. Saatavana osoitteesta: [<http://ek.fi/wp-content/uploads/Ymparistolupajarjestelman-keventamishankkeita-eraissa-maissa.pdf>] (19.12.2014).
- Kalix kommun*: Tillstånd och anmälningsplikt. [<http://www.kalix.se/Boende/Klimatforandringar-och-miljo/Miljofarligverksamhet/Tillstand-och-anmalningsplikt/>] (22.12.2014).
- Karlstad kommun*: Anmälan av miljöfarlig verksamhet. Information från miljöförvaltningen Oktober 2012. [http://karlstad.se/filer/Miljo/Miljoskydd/Info_anm_mfv_121030.pdf] (16.2.2015).
- Länstyrelsen*: Miljöfarlig verksamhet. [<http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/miljo-och-klimat/verksamheter-med-miljopaverkan/miljofarlig-verksamhet/Pages/default.aspx>] (21.12.2014). (Länstyrelsen 2014a).
- Länstyrelsen*: Tillståndsplikt och anmälningsplikt för miljöfarlig verksamhet. [http://www.lansstyrelsen.se/blekinge/sv/miljo-och-klimat/verksamheter-med-miljopaverkan/miljofarlig-verksamhet/Pages/Tillstandsplikt_miljofarlig_verksamhet.aspx] (20.12.2014). (Länstyrelsen 2014b).
- Malmö kommun*: Anvisning till anmälan av miljöfarlig verksamhet. [<http://malmo.se/download/18.2e06857b13a644e19d580001151/1383643594598/Anvisning+till+anmälan+av+miljöfarlig+verksamhetMSMF1208.pdf>] (22.12.2014).
- Mark- och miljödomstolen*: Prövningstillstånd. [<http://www.markochmiljooverdomstolen.se/Provningstillstand/>] (21.12.2014).
- Michanek, Gabriel – Zetterberg, Charlotta*: Den Svenska Miljörätten. Uppsala 2004.
- Miljödomstolens Handbok*: Överklagandemål. [<http://www.dvhandbok.domstol.se/miljo/avschnitt%2010.htm>] (21.12.2014).
- Naturvårdsverket*: Höga förväntningar på en begränsad ändring. En utvärdering av effekterna av ändringarna i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och häl-

soskydd. 2012.

[<http://www.naturvardsverket.se/Nerladdningssida/?fileType=pdf&downloadUrl=/documents/publikationer6400/978-91-620-6490-7.pdf>] (12.1.2015).

Sollentuna kommun: Anmälan av miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 6 § miljöbalken samt 1 kap. 10 och 11 §§ miljöprövningsförordningen (2013:251).

[http://www.sollentuna.se/Documents/bostad_miljo/Diverse/Anmälningblankett%20miljöfarlig%20verksamhet_C_anläggning.pdf] (22.12.2014) (Sollentuna 2014a).

Sollentuna kommun: Anmälningspliktig anläggning enligt miljöbalken.

[<http://www.sollentuna.se/Sollentuna-kommun/Naringsliv/Tillstand-regler-och-tillsyn/Tillsyn-och-miljo/Anmalningspliktig-anlaggning-enligt-miljobalken/>] (22.12.2014) (Sollentuna 2014b).